

СВОБОДНА МИСЪЛ

ИЗДАВА ФЕДЕРАЦИЯТА НА АНАРХИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ • LE JOURNAL DE LA FÉDÉRATION ANARCHISTE BULGARE (FAB)

Трапезен патриотизъм

4

Лесно е да пиеш, пееш и се забавиш на султана – особено откакто няма султан.

Бежанците – окончателното решение

4

€па има нужда от извинение защо кризата не свършва.

БСП: никакво бъдеще

8

За скорошната кончина на тази столетница анархистите няма да вържат черно.

Ваги документи, ще те лекуваме!

9

За дивотиите на болния министър може книга да се напише, но засега – бърза статийка.

Махно и майката на рега

10

127 години от рождението на незабравимия борец за свобода от Гуляй-Поле.

ОТ НАШИТЕ ЧИТАТЕЛИ

УРНА ЗА ПЕПЕЛТА НА ДЕМОКРАЦИЯТА

Приливи и отливи в анархисткото движение

Доколкото ни е известно анархистичният идеал е свързване от идеи, които не са създадени в социални или политически лаборатории. Процесът е естествен – задвижва го нуждата на човека от свободно съществуване. Това социално революционно движение е едновременно рожба и бъдещ „месия“, много тясно свързан с живота и явленията в самата природа.

Приливите и отливите в анархистичните организации и „движения“ не са далеч от природните такива. Бурно време носи застрашителни вълни, благоприятното тихо време – пълна тишина. Това видях за 70 години – първо в родния край и след 1944 г. в емиграция.

В крехката си възраст младежта е настроена да търси истинска независимост и свобода. В период на известен страх и бъдеща несигурност е привлечана най-много от най-свободолюбивите идеи – анархокомунистическите. Симпатизират стотици, ако не и хиляди, но по трънливия труден път към „ГОЛГОТА“ до края остават само ония, които презгръщат истински идеите, готови да се жертват за тях, а те са малко но брой.

Само в благоприятни условия те се умножават и стават завидна борческа сила, въпреки терористичните санкции на различните държавни институции – на първо място, от полицейските спецслужби, „кучетата на властта“.

След Първата световна война анархистичното движение в България бе на завидна висота, неговата популярност и сила застрашаваха госта сигурността и спокойствието на тогавашните държавни глави. Герджиков, Шейтанов и десетки, ако не стотици анархистки борци революционери и идеолози, подобно на украинския орел Махно, кръстосваха балкани, урви, села и градове в неравната борба за свобода.

След Втората световна война и прословутия „легендарен“ девети септември, около времето на моето анархистско „кръщение“, нашето организирано движение изплаши болшевиките с популярността си и ги предизвика към прибързано действие за нашето преждевременно унищожение. Първо, спирането на нашата трибуна „Работническа мисъл“ и малкото литература, последвани от постоянни

» » » продължава на страница 3

Пряката демокрация

Изборите са като получаване на абонамент за гигантско плюскане на общественото богатство, постоянно създавано с труда на обикновените хора, даже в страна като нашата, със съсипана индустрия и върнато назад във времето селско стопанство.

Апетитни са изборите за парламент – за място в кухнята на властта, където желанията на богатите се превръщат в напълно закон-

ни позволения за ограбване на бедните, така че богатите да богатяят още повече, при това, без да се пръснат като сътворените от тях различни измамнически балони.

Но и местните избори предизвикват отделияне на лакоми лиги – партийните центри печелят позиции за непосредствен контрол над пазари и ресурси, остатъци инфраструктура, предприятия

» » » продължава на страница 3

СВОБОДНА
МИСЪЛ

АБОНАМЕНТ 2016

СКЪПИ ЧИТАТЕЛИ,
Абонаментът
за вестник „Свободна мисъл“
завършва на 15 декември.
Можете да се абонирате във
всички пощенски клонове в
страната.

КАТАЛОЖЕН НОМЕР 649

1 година: 6,00 лв
6 месеца: 3,00 лв
3 месеца: 1,50 лв

ПОСЕТЕТЕ
СТРАНИЦАТА
НА ФАБ

БЕЗ
ЛОГО

СТАТИИ
АНАЛИЗИ
МНЕНИЯ
ТЕХНОЛОГИИ
ИКОНОМИКА
КУЛТУРА
ПОЛИТИКА
БЪЛГАРИЯ
ОЦЕНКИ

www.bezlogo.com

ПЛЕДОАРИЯ ЗА РЕВОЛЮЦИОННАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

» » » продължава от миналия брой

Затова ние считаме, че единствено колективното действие може да промени света в посока на анархокомунизма, че то е много по-необходимо за анархистите, отколкото активността на изолираните и атомизирани индивиди и групи. Това дори не се нуждае от доказателство, но някои продължават да считат индивидуализма за един от фундаментите на анархизма, докато той е неговата противоположност. Индивидуализмът в капиталистическото общество е най-доброто оправдание на безсрамния егоизъм, поощряващ най-отвратителна конкуренция и експлоатация. Същевременно, славословейки го, капитализмът унищожава всяка индивидуалност, защото се страхува от колективното действие на изградени и свободни личности.

Възможностите на действащите индивидуално анархисти са ограничени. Чувството на изолираност, насаждено от капитала и държавата в отделния бунтар, е способно да доведе до разочарование и отчаяние. Колективното действие на анархистическата организация може да постигне много повече, когато мрежата нейни бойци се поддържат един друг в течение на събитията и е готова винаги да им окаже поддръжка в хода на борбите и преследванията от властта. (Н. В.: **За силата на организацията – дефиниция на неадаптивност** (*) = организационно свойство, в резултат на което **организираното цяло е по-голямо от сумата на своите части** (положителна неадаптивност), а дезорганизираното – **по-малко** (отрицателна неадаптивност). За пояснение привеждам цитата от стр. 81 на книгата „Бакуниновата теория и практика на Социалната революция“: *затова, защото, когато десет или повече души съединят своите усилия за постигане на обща цел, между тях се заражда нова сила, далеч превъзхождащата простата аритметична сума от техните частни/индивидуални усилия*). (Б-ФСР, стр. 151-152) В случая Бакунин говори за **положителната неадаптивност на социалната дейност**, когато при общото ориентиране на **усилията на членовете на една организация, съвкупният резултат от действията им е много по-голям от простата сума на индивидуално постижимите резултати** (или от индивидуалните, некоординирани, несъгласувани, изолирани действия на всеки от членовете им. (*)). Понятието е употребено в Глава IV, стр. 81, стр. 85 и в Заключение, стр. 178)

РЕВОЛЮЦИОННАТА БОРБА В ХХІ ВЕК

ОРГАНИЗАЦИЯ, СТРАТЕГИЯ, ТАКТИКА, СРЕДСТВА И МЕТОДИ

Славословейки индивидуализма, капитализмът унищожава всяка индивидуалност, защото се страхува от колективното действие на изградени и свободни личности

За да бъдем ефикасни, е нужно взаимодействие, защото, както казва Малатеста: „Моята свобода е свободата на всички“. Колективните действия въодушевяват хората, защото им дават усещането, че не са сами и безсилни, а са изпълнени с воля и кураж за осъществяване на желаните промени. Ако и най-екстремистките акции останат дело само на отделни изолирани индивиди, вместо на едно обществено движение, държавата лесно би се справила с всеки и с всяка поотделно.

Взаимопомощта като основа на човешкото общество и на всички социални отношения и организации превъзхожда като организационен принцип конкуренцията или регулираното с договор взаимодействие. Кропоткин е доказал убедително, че тя е присъща на най-успешните биологични видове (включително хищниците и човека): *Тези видове, които се отказват от нея, са обречени на измиране; докато умеят да се обединяват имат най-голям шанс за оцеляване и за по-нататъшна еволюция*. Индивидуалният успех е за сметка на групата, той е разрушителен и разсипнически. *Видовете, живущи обособено или в неголеми семейства, са ограничени на брой, а ресурсите, които са нужни за съществуването им – твърде големи и са за сметка на останалите*. Затова съвкупността от обществени

отношения, които имат за основа взаимопомощта, импулсират солидарността, а тя превръща естествената побуда към сътрудничество в сила, всяваща страх и властта. С нейна помощ възможните нови социални отношения набират достатъчна сила за преобразуване на обществото и укрепват принципа на взаимопомощта в отношенията между хората и социалните институции.

Силата на една организация зависи от възможностите на нейните членове да действат колективно. Способността ѝ да мобилизира, да планира действията и да контролира изпълнението им от членовете си, е решаващ фактор за съхранение на доверието в нея. В противен случай нито нейните членове, нито враговете ѝ са склонни да я възприемат сериозно.

§ 11. Пряката акция

Пряката акция може да бъде средство за привличане вниманието върху насилията на властта и несправедливостите на капитализма. Тя може да служи като метод за борба срещу настъплението на властта и капитала, като акт на солидарност със социална група или отделна личност, чиито права и свободи са погазени, или против унищожаването на околната среда. Но ако тя не е част от обща стратегия, целяща

постигане на революционни промени, неизбежно ще се превърне в отбранително и преходно явление, отстъпващо пред далеч превъзхождащите го сили и възможности на господстващата класа и нейната държава.

Пряката акция може да бъде резултатна и в рамките на старото общество, при нуждавайки държавата, понасяща все по-големи икономически, политически и социални щети, да отстъпи. Като разновидност на социалния протест тя има перспективи, но ако не е елемент от всеобщата класова борба, в дългосрочен план не може да се превърне в реална угроза за интересите на господстващата система и едва ли ще се изтръгне от изолирането си в маргинализираното гето, в което четвъртата власт на масмедията и полицейската държава се стремят да натикат всеки акт на борба и протест срещу тях. От личен опит: при отсъствие на масово протестно движение и култура на съпротива, изолираната пряка акция не оказва трайно въздействие върху съзнанието и солидарността сред масите.

Нейно преимущество е, че тя се базира на действително, а не само на идеите. Пряката акция изисква координирана взаимна комуникация и взаимодействие, постигане на единодушие по въпроса за целите, тактиката, очакваните резултати и организационните интереси. Основавайки се върху идеите за автономност и инициативност, тя няма проблемите на еднопартийно ръководство, предизвикани от споровете за места в йерархията, конкуренцията и противоречията, които отслабват борбата и привеждат взаимодействието към най-малкия общ знаменател: лидери да определят еднотипно възможностите и насоките на дейността на всички останали. Тяхното единство е илюзорно и безплодно. Мнозинството гнешни демонстрации и протести са пример за това. Колективното съзнание не може да се развива без колективни действия, промените не могат да се очакват без тях, защото ако тълпата не действа срещу причините, които я атомизират, тя ще си остане – както преди – временно сборище от изолирани или разделени индивиди. Обратно, ако протестът е следствие от натиск на държавата, и хората, останали без контрола на вождовете, действат заедно срещу този натиск, за да защитят себе си, те са способни да развият съзнателността си и да излязат окуражени и укрепнали от акцията.

Без революционна стратегия, превръщаща я в оръжие

от арсенала на растящия антидържавен протест, пряката акция е обречена на неуспех. Свидетелство за това е движението за ненасилствени преки акции. То избягва конфронтацията с властта, предлага принципен пацифизъм и става лесна плячка за полицията, вместо да парализира със своите действия волята ѝ за репресии. А едностранните кампании могат да отклонят участниците в тях от борбата за цялостното им освобождение, като ги маргинализира или интегрира в капиталистическото общество.

Успехът на пряката акция зависи от всеотдайния анализ на слабостите на врага. Отделните видове преки акции, използващи тези слабости, трябва да бъдат добре претеглени и достатъчно гъвкави, за да могат извършителите им да се съобразяват с изменящите се условия, в които се води борбата. Нужно е обаче да помним, че тактичката гъвкавост е само тактичката и не трябва да ни ограничава и превръща в „изобретатели на дървения велосипед“. Всеки нов епизод от борбата, всяка протестна кампания или група пряка акция и нова точка на конфронтация с властта, трябва да е част от непрекъснато увеличаващата се съпротива, а завоюваните позиции – да се консолидират и разширяват. Местните организации, социалните колективи и групите за взаимопомощ трябва да създават необходимата атмосфера и относителна сигурност за активно въвлечение в съпротивата, с оглед укрепване на познанствата и връзките между тях, взаимното доверие и дългосрочното планиране на съвместни и постоянни акции. Такова взаимодействие преодолява разделението и отчуждението, пораждани от капиталистическата система. В противен случай движението ще съхрани фрагментарния си характер.

Анархистите трябва да се стремят към повишаване съзнателността на въвлечените в борбата, посредством просвещение, хвърляне на мостове, позитивно общуване, създаване на доверие, прояви на солидарност и увеличаване ръста на постоянно борещите се на широк фронт. Изграждането на култура на съпротивата с помощта на ефикасни преки акции трябва да предизвиква промени в съзнанието, радикализиране на масите и появата на нови обществени структури и отношения. Затова, планирайки гадена акция, трябва да преценяваме прецизно дали тя засилва съпротивата на масите и улеснява

» » » продължава на страница 3

УРНА ЗА ПЕПЕЛТА НА ДЕМОКРАЦИЯТА

Пряката демокрация

» » продължава от страница 1

и всевъзможни помпи на средства – от банки до нощи заведения, „проекти“ за смучене на субсидии и изобщо всяка дейност, която трупа пари. Държавата си иска своето, покровителстваният от нея местен бизнес – учтивото наименование на провинциалните мутри – своето.

Медиите току пропичват за жертвите на телефонни измами, кахърят се колко може да са глупави и плашливи излъганите, за да се хващат отново и отново на старите номера. Лесно е подиграването със сенилни бабички. Трудно се намира оправдание за удивителната глупост на цялото активно население на България, за което участва ли участва в измамата ИЗБОРИ с предсказуем резултат – отново и отново, с постоянството на зациклила машина. Сякаш българският избирател очаква този път, на тези избори да се случи чудо небивало, вместо обичайното пиене на студена вода – ако не се е случила авария с водопровода.

Представителната система е мошеничество, което

вече не се и крие. Всички щогоде вменяеми българи са убедени, че олигархичната класа, събрала най-лошата част от народа, лъже на всяка крачка. Че на бизнес групировките, лицата от партийните им обръчи, чиновническия апарат и близкия им кръг лакеи – на тия не бива да се вярва. Но им вярват, щом ходят пред урните да препотвърдят съгласието си системата да се обнови, да съществува и занаят. Вярват им, че без тях цяло да стане ПО-ЗЛЕ.

Колко по-зле от сегашното може да стане – да не гадаем. С действията си на послушни гласоподаватели приближават това „по-зле“ – ще го видим, ще си хапем лактите от яд, че не сме предприели НЕЩО за спиране на пропадането.

Спирането се нарича ПРЯКА ДЕМОКРАЦИЯ. Тя не се учи без практика, и то прякодемократична практика. Възпитавани в условията на представителната система, ние се учим на същото, което ни втъпяваше режимът на БКП, а преди него – царщината, а преди нея – султанщината: да търпим, да се подчиняваме, да мислим себе си за неспособни идиоти.

При представителната система ние даже НЕ ИЗБИРАМЕ КОГО ДА ИЗБИРАМЕ – това го правят партийните върхушки.

Обратно, при ПРЯКА ДЕМОКРАЦИЯ, **народът избира кому да предостави пълномощия**, за какво, докога и с каква точна задача.

Представителната система след избори **лишава нас от контрол над „избранниците“**. Те се превръщат в недосегаеми, несменяеми същества от друг свят. Те се забърсват с предизборните си обещания, докато гръмко вещаят как „служат на народа“, но ползата от тях е за корпоративните мутри и за провинциалните, без преувеличение казано феодални фамилии. „Избранниците на народа“ – банална, всеизвестна истина – газят интересите на собствените си редови избиратели, действат против волята им... и това минава по-гладко от телефонна измама.

Пряката демокрация **не търпи упълномощените от нея лица да се отклоняват от поставената им от народа конкретна задача** – некадрността, злоупотребата, несъгласуваната импро-

визация води до отзоваване, а при настъпили щети – го пряка лична отговорност. Тоест неща, които на депутати, общински съветници, кметове, министри и всякакви други се разминават без последици, каквито и възмущения да предизвикват с деянията си.

Представителната маска на фактически олигархичната диктатура дава привилегията на **неконтролируемите „избранници“ да назначават длъжности и да създават институции**, които дори от кумова срама не се чувстват задължени към обикновения така наречен „гражданин“ – и съответните длъжностни „лица“ спокойно издевателстват над нисшестоящите колкото душа им позволява.

При пряката демокрация **народът създава удобни му институции и приема решения, които да са в полза на абсолютното мнозинство при възможно минимални щети за останалото малцинство**.

Представителната система парадирва с привидно „близката до хората“ местна власт, но на дело общинските органи са зависими от централната власт нормативно, административно, репресив-

но и най-важното – финансово.

Пряката демокрация без преструвки е „близка до народа“, тя е инициатива на самия народ, противопоставен на централизма и на шепата големци. Пряката демокрация работи в полза на всички. Огромна част от сегашните болезнени проблеми на обществото нямат никаква почва за развитие при пряка демокрация.

Макар че пряка демокрация не може да се въведе „постепенно“, нито с указ „отгоре“, установяването ѝ като начин на живот за всички изисква няколко стъпки, предприети от целия народ. В друга статия ще стане дума какви именно стъпки. За момента на предизборно истерично надлъгване е достатъчно да проумеем основната истина: **прегварително условие за извършването на тези стъпки е ОТКАЗ ОТ СЪУЧАСТИЕ** в изборите.

НЕ на изборите означава ДА за пряката демокрация!

С това ви призоваваме да започнем, иначе никакви следващи действия нямат смисъл. •

Васил Арапов

БЕЛЕЖКИ КЪМ ПОСЛЕДНАТА, НЕЗАВЪРШЕНА ГЛАВА ОТ „АПОКАЛИПСИСА“:

РЕВОЛЮЦИОННАТА БОРБА В XXI ВЕК

» » продължава от страница 2

промените в желаната посока или пречи?

§ 12. Ако Социалната революция почука на вратите

Навсякъде върху планетата расте недоволството от полицейския произвол и репресиите, от мизерията и неравенството в доходите, от корупцираността на политическите елити и плячкосванията на високоставените крадци, от приватизациите в комуналния сектор на такива жизнено важни неща като водата, земята, жилищата или енергоснабдяването. Същевременно, в много страни икономическата криза се превръща в питателна среда за консервативни или реакционни идеи и движения, които се стремят да създадат или да поддържат мита за „националното единство и интереси“.

На много места възмущението расте непосредствено сред трудещите се от всички сфери при поддръжката на разгневените „излишни“ и е насочено против господстващите елити и международния капитализъм. Общите и социалните стачки, бойкотът, „нахлуването“ в мегаполисите и в други, имащи символично значение за властта места,

атентатите, саботаажът, демонстративният отказ от плащания и експроприациите на капитали посредством вземането на заводи и жилища, „кражбите“ на електричество, отопление или храна – всичко това свидетелства за ненадеждността и несигурността на господството на буржоазията и на нейната паразитна демокрация.

Съществува обаче опасност тези наченки на революцията, които не са цел, а средство, да се превърнат в импулси за разединение. Отделни групи могат да се отклонят от необходимите действия или да проявят нерешителност при изпълнението им. Те могат да се задоволят с междинните резултати и да се съпротивляват на по-нататъшното продължаване и разгръщане на борбата.

Победата на социалната революция не може да бъде резултат от съединението на разнородни протестиращи и агитиращи групи, въвлечени без ясна цел в бунта срещу господстващата класа. Успехът се свежда до развитие на революционното съзнание, наклоняващо прилагането на сила от краткосрочните цели в посока към Социалната революция. Обхващайки значителната част от Петото съсловие, признало необходимостта от премахване на

днешната политическа и социално-икономическа система и от прехода към анархокомунистическото общество, това съзнание ще съдейства за обединението му в една или в няколко революционни организации. Отделни елементи от средните класи и слоеве, съзнавайки своята историческа обреченост, безперспективност и необходимостта от победа на нисшите класи, ще действат паралелно и солидарно с тези организации. Общи цели могат да станат подготовката и организирането на обща стачка, на масови действия в предприятията и демонстрации или бойкот, последвани от окупирания и експроприация, за да се парализира волята на властта за борба срещу тях, като тя бъде лишена от средства за съпротива.

Без масова организация и федериране анархистическите групи ще си останат само една отделна тенденция в революционното движение, наред с другите. В новите условия на независими от националния пазар на труда производства, на асоциално разпределение на „националния“ доход, на загравдането на територии, в които достъпът на племса е забранен, и на превантивна контрареволюция, анархокомунистите ще се натъкват на яростното

противодействие от страна на елитите и техните авторитарни институции, военизирани банди, шпицкоманди от „безотговорни“ убийци и черносотнически тенденции. В отговор, действайки в средите на Петото съсловие, ние трябва да го въвлечем в изграждане на бойни групи, в създаване на органи на самоуправлението и механизми на функционирането им върху принципите на свободата и равенството. Заедно с това трябва да противодействаме на опитите на партиите или движенията, които се стремят да завземат властта „от името на пролетариата или на народа“. Ако техните агенти решат да използват сила за унищожаване на завоеванията на Петото съсловие, тогава анархистическите бойни организации трябва да бъдат готови за въоръжено решение на въпроса **кой – кого?** От това следва, че в предреволюционния период анархистическата организация трябва да призовава и да съдейства за въоръжаването на нисшите класи и за организирането им в революционни колони и корпуси с обща стратегия и координация на бойните операции в гражданската война. Поради това революционната организация не може да не бъде нелегална/тайна, нито да я разпуснем в началната, въстаниче-

ска фаза на революцията. Заедно с революционните маси ние ще продължим борбата до реализацията на анархокомунистическото общество и чак тогава нашата организация ще се разтвори постепенно в него, за да излезне напълно...

В „Пледоарията“ не съм разгледал крайно важния проблем за възможностите, които РР разкрива пред преките акции на сравнително малобройни, но добре подготвени групи, както и въпроса за необходимостта от нова „антиклаузевиц стратегия“, абсолютно необходима с оглед новите оръжия и методи на борба на професионалните армии срещу Социалната революция, която теоретичните и законодателите на класовия враг разглеждат вече като **тероризъм**, и се готвят за тотална война без всякакви норми и правила. Заедно с това, на много места в параграфите на тази незавършена глава на „Апокалипсис – кога?“ използваният език е езоповски, но това е разбираемо поради специфичния характер на сюжета. Да се надяваме, че когато се появят, заинтересованите апостоли на Социалната революция ще бъдат по-ясни, по-конкретни и по-категорични в дискусиите си „на живо“ и най-вече с преките си акции... •

Георги Константинов

НОВИНИ

Солидарност с бежанците

На 12.09. в София се проведе шестдневна сградата на Европейския парламент. То беше в подкрепа на хората, „бягащи от война, насилие и нищета“. Така в България беше отбелязан Европейският ден за солидарност с бежанците. Подобни шестдневия се проведоха в Копенхаген, Лисабон, Лондон и Виена. •

Анархистите в Атина против изборите

На 17.09. вечерта в Атина се проведе антиизборна, антифашистка и антикапиталистическа демонстрация на анархистически организации, завършила с яростни сблъсъци с полицията в анархистическата крепост квартал Екзархия. •

Протест срещу задържаните в Швейцария

На 18.09., около 400 души излязоха на протест в знак на солидарност пред центъра за задържане „Vzsslergut“ в Швейцария. 60 специални агенти от службите за борба с безредиците се грижеха за опазването на „реда“ в района. С виковете от вътрешната страна на лагера затворниците окуражаваха с демонстрантите. •

Анархисти окупират сграда за бежанци

На 22.09. в атинския квартал Екзархия анархисти окупираха изоставена сграда, в която ще могат да бъдат приютени бежанци. Протести в знак на солидарност се проведоха в гръцките градове Солун и Патра. •

Ожесточени студентски протести в Уругвай

На 22.09 уругвайската полиция шурмува окупирания от студенти публичен образователен център CODICEN в протест срещу държавната образователна политика. При сблъсъците има множество ранени. •

ПОЗОР ЛИ Е, ИЛИ СЛАВА

Трапезен патриотизъм

Джордж Оруел в есето си „Бележки за национализма“ е направил опит да разграничи национализма от патриотизма, влагайки в последното понятие позитивно съдържание. Спорно твърдение от негова страна. Патриотизмът и национализмът са толкова свързани, че практически е невъзможно да поставим черта къде свършва едното и започва другото. Най-общо, патриотизмът е „солидарност в отделно взета държава“. Долозунгите на патриотизма прибягват властите в една страна, когато искат от населението да изтърпи някакви лишения или да даде жертви, нерядко буквални, уж за „общото благо“.

Да речем, че се съгласим, чисто условно, че в патриотизма съществува известен живец, чиста зрънце в плявата предрасъдъци, толкова лесно употребявани от (без преувеличение речено) изедниците народни. Тогава здравият разум гласи, че всеки патриот би трябвало да желае наистина най-доброто за народа си, без оглед на това какво е изгодно за пълнежа на държавата – всички онези добре нахранени муцуни

от правителството, министерства и ведомства, „отговорните“ бизнесмени, съдии, ченгета и така нататък. Теоретичният идеален патриот (сферичен и във вакуум) би трябвало да ламти за социална справедливост, за глас на роден относно закони и назначения на пълномощни (с извинение) лица, от чиито действия (и настроения) зависи животът на обикновения гражданин без привилегии и връзки с началници или тлъсто налетти с пари (парите са основната власт) чорбаджии. Патриотът би трябвало да се гърчи от факта, че ситуацията в майковината никак, ама никак не съответства на идеалите даже не на днешните времена, но и на бляновете от Възраждането.

Тъкмо възрожденските символи – къде реални, къде митични – са най-злоупотребявани от нетеоретичните патриоти.

Теоретичният патриот, чиито стремежи условно сме приели за положителни, освен благуни за своя народ (съставен от различни етноси въпреки; само национализмът – и теоретичен, и практичен – би се заял, че неговият народ

се състои единствено от неговата етническа група – и комай това е единствената разлика между него и патриота,... ама не са тръзнали да се карат за това – ни на теория, ни на практика), би трябвало да желае и добро за съседните народи. Не от „широко кроена гуша“, моля ви се, а пак от чувство за здрав разум – приятелски отношения със съседа е гаранция за собственото добруване и то при условие, че приятелството е наистина между народи, не сговор или вражда между яхналите ги правителства.

Само че в истинския свят българските масови патриоти, веднага след „обич към родината“ поставят в колекцията „морални ценности“ под една или друга форма неприязънта към „небългарите“. Високомерието спрямо малцинствата и съседите загланилите на държавната граница е толкова изявено, че „обичта към родината“ остава на загнен план – как иначе да си обясним феномена, според който явните душмани на „родината“ управляват същата, владеят богатствата ѝ, търгуват с тях, а патриотите си траят, не развяват бай-

рака (опа, *ТУРСКА ДУМА*, въх), не запасват чифте пищови. Най-много да вреснат срещу „предателските“ политици, „простодушно“ вярвайки, че има и „патриотични“ държавници – при все че Ботев е казал... ох, носещите фланелки с лика на Ботев НЕ ЗНАЯТ тези му гуми. Съвсем искрено не ги знаят, предумишлено не желаят да ги знаят. Защото иначе БИ ТРЯБВАЛО да се почувстват задължени да предприемат НЕЩО.

Вместо това предприемат НАДПЯВАНЕ. Когато същият Ботев е мъкнал сандръци с позиби към турските сиромаси да въстанат заедно с българите против султана, нима не се е предполагало, че при успех на агитацията революционни песни ще се пеят и на „чужд език“? А нима преди това Левски не е подчертавал, че свята и чиста република (каквато нямаме и не сме имали) ще е за всекиго, без разлика на род и вяра?

Може би с циганския си ограничен актъл (тезис на националистите, неоспорен от никой уважаващ своите заблуди патриот) не могавам да проумея – как така изплъ-

» » » продължава на страница 5

ДИСКУСИОННА ТРИБУНА

Отговор на въпроса

На първо място, бих искал да благодаря на читателя, който ни изпрати своето писмо, както и на всички останали, които продължават да комуникират с нас по различни начини. Винаги е добре да получава обратна връзка от хората, следящи статиите във вестника. В случая обаче лично аз не мога да се съглася с повечето от твърденията в публикацията от миналия брой, озаглавена *Антифашизъм или отчитане на дейност?*

Това, че в България (а и не само) през 21 век политическите понятия все още са нещо безкрайно непознато за по-голямата част от населението, ни е пределно ясно. Затова и толкова често говорим, че преходът беше фалшив. Защото именно онези „комунисти и антифашисти“ са днешните капиталисти. Друг обаче е въпросът колко истински „комунисти и антифашисти“ са били те и трябва ли заради тях да се „очернят“ тези две понятия. Защото ако трябва да бъдем точни, „пълната анархия“, с която от край време плашат децата, не е нищо лошо, а напротив...

Това, че някакви мутри „някакогосагали на неонацистски групички, когато сгазят лука“ има своето обяснение единствено в „абсолютно неизвестната за никой“ война за преразпределение на наркото

пазара в страната. Не, грази читателю, това не ги прави антифашисти и не, те не са, а и никога няма да могат да участват нито в този, нито в друг подобен турнир...

Твърдението, че когато някой „види хулиганчета с кубинки и бръснати глави, гледа да не ги гразни и общо взето няма проблеми с тях“, много ми прилича на щрауса, който си заравя главата в пясъка и вярва, че ако той не вижда никого, то никой няма да види и него.

Накрая ще си позволя да цитирам стихотворението на „разкаляя се нацист“ Мартин Нимюлер „Първо дойдох...“. Мисля, че е подходящо за темата:

Първо дойдох за комунистите, аз мълчах – не бях комунист.

После дойдох за социалдемократите, аз мълчах – не бях социалдемократ.

После дойдох за синдикалистите, аз мълчах – не бях синдикалист.

После дойдох за евреите, аз мълчах – не бях евреин.

После дойдох за мен – и вече нямаше кой да говори.

К. Молотов

ВЪНЛОМИ

Бежанци – окончателното решение

Във връзка с бежанската „вълна“, при все че в миналото е имало и по-големи, когато Европа е била по-бедна от днес, основният сблъсък на мнения твърдо тълче на едно място: конфликт на несъвместими култури ли е, или конфликт между „толерантните“ и „ксенофобите“.

Премълчаната истина е, че КАПИТАЛЪТ от Запада мачка арабския свят. В отговор мачканите народи търсят сигурност в дяговете си традиции, сплотяват се около родо-во-племенните структури – и този вариант бива успешно използван от носителите на миража на сигурност – ИДИЛ. Не толкова защото исламистите предлагат изход, колкото понеже дават възможност за изливане на натрупания към евро-американските ЦЕННОСТИ гняв.

В това сътресение неизбежно изпадат големи групи

население, които предпочитат бягството пред борбата – точно както стотици хиляди български граждани, без у нас да е имало открита война и чак толкова отчайваща мизерия, каквато върлува от десетилетия в цяла Африка и Близкия Изток. И те бягат – на Запад. Съвсем естествено се скупчват в общности, срещайки неприязън и враждебност сред местното население и местната бюрократия, при все че Европа има нужда от обслужващ персонал, от нови потребители, евентуално от електорални овце, но и от извинение за пред кореняците си граждани защо кризата не свършва.

Бежанците създават проблеми, наистина. Затова пък са полезни по много начини за управляващите в Евросъюза класи. Пълнят и медийното пространство в ужасяващи репортажи, анализи и прогнози. Дават основание за съществуване на националисти, религиозни „възродители“, пълнят гушите на организирания престъпност, включително и най-голямата престъпна групировка – държавата.

» » » продължава на страница 5

ПОЗОР ЛИ Е, ИЛИ СЛАВА

Трапезен патриотизъм

» » » продължава от страница 4

нение на „Райна Княгиня“ (опа, каква „княгиня“? заради княз бяха бунтовете? Да сменим султана с православно му портативно подобие? Олеле!) на НЕБЪЛГАРСКИ може да е ГАВРА със „светини“? Ами ако беше изпълнено на английски? На руски? На немски?

Не става дума за това, че народните песенни мотиви на Балканите са силно омешани, никои не може да докаже чий е първоизточникът – български ли, турски ли, албански или друг. Десетилетия наред българските патриоти нямаха проблеми с царския химн по музика на австрийска фруволна оперета или пруски войнишки марш за набиране на крак по плаца, версиите са различни. Нямаха и нямат проблем с набързо приетото навремето НАЦИОНАЛНО ЗНАМЕ, доста подобно на еничарски байрак от санджак Румелия току преди тогавашният султан да разпусне еничарския корпус, понеже станал твърде размирнен. Става дума за факта, че РЕВОЛЮЦИОННА ПЕСЕН, и то изпъстрена с ТУРЦИЗМИ, не може да има езиково „авторски права“. Ако

Пеенето и поклонението пред фетишизирани „светини“ е ПО-ЛЕСНО ОТ ИСТИНСКАТА борба

в нея се пее за свобода, ако тя зове към борба за свобода, на колкото повече езика я пееят, толкова по-добре за постигане на онази справедливост за народа, която би била полезна за всички без изключения – е, за народните изедници дума изобщо не става. Те или се по-

правят и пресават да изедничат, или „нож и куршум“ за тях.

Само че пеенето и поклонението пред фетишизирани „светини“ е по-лесно от истинската борба. Затова патриотизмът у нас е трапезен, кръчмарски – ядене,

пиене, пеење, сбиване – и никаква промяна на живота. Патриотизъм, следствие не на стремеж към възвишеност, а плод на комплекс за малоценност, нужда, превърнатата в добродетел. Патриотите с хъс реват за „законност“, при все че законите у нас (а и изобщо при всеки изеднически строй, връх на които е капитализмът) се правят ПРОТИВ народа – отново кръчмарска черта. Патриотизмът у нас е обратното на себе си – ОБИЧ КЪМ ДЪРЖАВАТА и презрение към народа, самопрезрение (самите патриоти веднага биха използвали гумата „прегател“ в този случай). Идеология на консерватизма, на реакцията. Всъщност, не само у нас – да ме прощава Оруел с неговите филологични напъни да намери нещо свястно в кацата с помия – навсякъде е идеология против социални промени, особено радикални, особено против чорбаджийството. Патриотите, каквото и да мислят за себе си, по делята си (и липсата им) представяват контрареволуционна сила, а единствено революцията е способна да донесе свобода на народите, на всички

народи и на всеки човек от тези народи.

От това следва, че общащите да говорят за „морал“ патриоти нямат никакво „морално право“ да рипат „в защита“ на революционни песни. Те не са им светиня, те са им ограна от светиня кожа, просната пред оджака в кръчма „битов стил“, в която да ядат, да пият – и после да се сбият (помежду си), но не и да посегнат да убиеца на светините – държавата на изедниците и душманите на народа. •

Хасан Девринджи

ВЪНЛОМИ

Бежанци – окончателното решение

» » » продължава от страница 4

Има ли решение този „проблем“, ако оставим притеснението, че с тази дума обезличаваме милиони хора – това е риторичен въпрос. НЕ, НЯМА – поне не и такъв, който не би натрошил на парчета декларациите от правителства и църкви „морални устои“. Понеже Западът се гордее с практицизма си, дори го смята за рационален, а и публично тайно изповядва вярата, че моралът е нищо, интересите (на силните, тоест богатите, овластените) обаче са всичко, да видим чисто ПРАГМАТИЧНО какъв полезен ход съществува в рамките на капитализма в тандем с държавността.

Кратка справка: капитализмът означава конкуренция и печалба от контролирани пазари, оттук не е труден изводът, че мирната „мултикултурност“ е обречена на провал поначало. За мирно съжителство на култури са необходими условия, различни от среда на съперничество, на извличане на келепир от затруднението или нуждата на съседа, ближния и далечния. Трябва обстановка на солидарност и реално равенство – на личности и общности. Тоест – нещо различно от капитализма. По същия начин – държавността означава

Европа има нужда от обслужващ персонал, от нови потребители, евентуално от електорални овце, но и от извинение за пред кореняците си граждани защо кризата не свършва

контрол отгоре, формализъм и принуда. Погаждането на човешки маси с различни култури обаче е дело отдолу – диалог, съгласие, гъвкавост, съчувствие.

Така че реалните варианти на сегашната система за „справяне с проблема“ са два: реставрация на диктаторските режими в страните източници на „мигранти“ или... геноцид чрез нагорещяване на войните в близкотоизточния регион и превръщането на европейските граници в крепости, където се стреля на месо в името на „спасението на европейската цивилизация“. Въпреки всички увъртания, въпреки всички, някои навярно искрени призови за човещина, други възможности липсват.

Първият не е нещо необичайно и невиджано – от векове благоприятни величия търпят полезни им мерзавци. Правителствена и корпоративна Европа прави същото, без да се изчервява от срам. Германското правителство и преди изяви несъгласие да си разваля отношенията с Путиновата сянка на империя заради някаква си Украйна. Сега вече говори за опрощаване на всички грехове на Кремъл в благодарност за участието му в Сирийския конфликтен възел.

Вторият вариант пък особено допада на популистите всред европейските партии,

среща положителен отклик у пропагандно обработеното население, достатъчно спресирано от „нашествениците“ – и „моралът“ им ще го преглътне, както е преглъцал досега предишни компромиси с т. нар. колективна съвест.

Впрочем, едното не отменя другото – възстановените арабски диктатори плюс ИДИЛ сами усърдно избиват „излишните хора“, а и ги удържат от бягство. Във всеки случай, скорошно „окончателно решение“ не бива да очакваме – бежанската вълна и войната в Сирия още носят най-разнообразни печалби, а пазарлъкът между едрите властници е в разгара си.

Окуражаващото е, че кукловодите не са всесилни, конците се оплитат, късат, режат се предумишлено. Притокът мигранти – ако оставим настрана конспиративните теории и невротичната паника от „ислямизация“ (все едно догматична християнизация е за предпочитане) – изостря противоречията на нашия континент, променя социалния състав, поощрява търсенето на изход от положението извън капиталистическите рефлексии. Зрее период на нови революционни кризи, които не могат да бъдат лесно обуздани от силите на реакцията. •

Хасан Девринджи

ГЕОРГИ КОНСТАНТИНОВ:

Прогнозите ми за края на капитала и държавността

С Е О К А З А Х А П Р Е К А Л Е Н О У Д Ъ Л Ж Е Н И

» » » продължава от миналия брой

Историята на глобализацията продължава, но предстои още по-грандиозна нейна фаза – историята на роботронната революция (RR), включваща автоматизацията, изкуствения интелект, роботите, 3D-печатът и т. н. Превъзхождайки първата фаза по цял ред параметри, тя ще се стовари като чук върху главите не само на относително неквалифицираните работници в развиващите се страни.

Достатъчно е да посетим кое да е предприятие в китайската провинция Гуандун, за да видим хилядите млади хора, които ден след ден изпълняват рутинна, монотонна работа – например съединяват двете части на клавиатурата. Такава картина рядко може да се наблюдава в САЩ или в другите богати страни. В Китай и останалия развиващ се свят обаче подобни работни места не са вечни – техните функции лесно могат да се възложат на роботите. Умните машини стават все по-евтини и по-съвършени и все по-често ще заменят човеш-

кия труд – особено в заводите и там, където преобладават рутинните операции. С други думи преместването на производството е само един междинен етап по пътя към автоматизацията.

Аналогична съдба очаква даже страните, където трудът не е скъп. В китайската компания Foxconn, която сглобява iPhone и iPad, работят повече от милион нископлатени работници, но сега тя все по-често допълва или заменя техния труд с огромна армия от роботи. Много видове ръчен труд са пренесени от САЩ в Китай, но те вече започват да изчезват и там. (Данни за тази трансформация изобилстват. Според официалната китайска статистика, броят на производствени работни места се е скратил с 30 милиона – 25% – от 1996 г. досега, а обемът на промишленото производство е нараснал със 70%.) Никой не търси евтина работна ръка и производството постепенно ще се премести там, където е крайният пазар. Това ще намали времето за доставка, разходите за складове и по този начин

производителите и търговците се надяват да увеличат печалбите си.

Растящите възможности на автоматизацията застрашават една от най-надежните стратегии, до която прибегват бедните страни за привличане на чуждестранни инвеститори – предлагат ниски заплати, за да компенсират ниската производителност и ниското професионално ниво. Тази тенденция обещава да напусне рамките на производствения сектор. Интерактивните системи за телефонни разговори например намаляват необходимостта от пряко взаимодействие между хората и застрашават т. нар. „кол центрове“ в развиващите се страни. По същия начин по-надеждни компютърни програми поемат архивирането на данни, в което по-рано бяха ангажирани голям брой работници от развиващите се страни. В различни области икономически най-ефективните „консуматори на труд“ се заместват от умни и гъвкави машини, а не от нископлатени работници в далечни страни.

И капиталът няма да излезе сух

Ако изобилната евтина работна ръка вече не е ключ към икономическия прогрес, какво остава? Някои експерти говорят за нарастваща роля на капитала – на материалните и нематериалните активи, които, в комбинация с труда, са необходими за производството на стоки и услуги (оборудване, сгради, патенти, търговски марки и т. н.). Както отбелязва Тома Пикети в своя бестселър „Капиталът в XXI век“, дялът на капитала в икономиката се увеличава, когато нивото на възвръщаемост на собствения капитал надхвърля общото ниво на икономическия растеж. Той предсказва засилване на тази тенденция в бъдеще. „Увеличаването на капитала“ (вследствие намаляване на разходите чрез спестяване на труд, горива и суровини), което прогнозира Пикети, ще се ускори допълнително, когато роботите, компютрите и софтуерът (като форми на капитал) все по-често заменят човешкия труд. Има доказателства, че точно такъв тип техноло-

гична революция въз основа на увеличението на капитала се извършва в момента в Съединените щати и е световна практика.

През последните 10 години исторически създадено се съотношение в Америка между частите от националния доход, които се пагат на труда и на материалния капитал, се е променило драстично.

Икономисти като Сюзън Флек, Джон Глейзър и Шон Спрейг в „Месечният обзор на пазара на труда“, разпространяван от Бюрото за трудова статистика на САЩ, през 2011 г. отбелязват „*дялът на труда от средно 64,3% през периода 1947-2000 година е паднал за последните 10 години, за да достигне най-ниското си ниво през третото тримесечие на 2010 г. – 57,8%*“.

Последните стъпки за завръщане на производството от другите страни, включително решението на Apple да произвежда новите компютри Mac Pro в Тексас, едва ли ще променят тази тенденция, защото, за да бъдат икономически ефективни, тези

» » » продължава на страница 7

ГЕОРГИ КОНСТАНТИНОВ:

Прогнозите ми за края на капитала и държавността

» » продължава от страница 6

нови производствени обекти в САЩ трябва да бъдат автоматизирани в значителна степен.

Аналогични тенденции се наблюдават и в другите страни. Икономистите Лукаш Карабарбунис и Брент Нойман отбелязват **значително съкращение на дела на труда в БВП в 42 от 59 изследвани страни**, сред които Китай, Индия и Мексико. Карабарбунис и Нойман обясняват тези цифри, като подчертават, че прогресът на цифровите технологии е едно от важните звена на това явление: *Падаването на относителната цена на средствата за производство, което се свързва с развитието на информационните технологии и компютърната епоха, застава компанията да преминават от труда към капитала. Ниската цена на средствата за производство само отчасти обяснява наблюдаваното понижаване на дела на труда.*

Тази тенденция може да се окаже под угроза от появата на нови предизвикателства пред капитала, свързани не с възраждане на трудовия сектор, а със самия капитал и

по-точно с една придобиваща все по-голяма значимост негова част – цифровият капитал.

В условията на свободен пазар най-много се ценят най-дефицитните средства за производство. В свят, където такъв капитал като програмите и роботите могат да се възпроизвеждат евтино, **неговата пределна стойност започва да пада**, даже когато част от този капитал се използва напълно. **Колкото повече се добавя евтин капитал, толкова по-бързо пада стойността на вече съществуващия.** За разлика от традиционните заводи, допълнителното въвеждане на нови видове цифров капитал е много евтино. Програмите могат да се дублират и разпространяват практически с нулеви допълнителни разходи, а много елементи на компютърното оборудване по закона на Мур бързо и неотклонно поевтиняват. **С други думи, цифровият капитал има ниска пределна стойност и придобива практически все по-голямо значение във всички отрасли.**

Макар производството да става все по-капиталоемко, доходите, получавани от

класата на собствениците на капитала, не продължават да нарастват спрямо дела на труда. Съотношението ще зависи от конкретните особености на производството и от системата за управление и разпространение.

Ако цифровите технологии създават евтина замяна на все по-многобройни видове работа, то за работниците ще настъпят нелеки времена. **Едновременно с това обаче, ако цифровите технологии заменят капитала, то и притежателите на капитала не трябва да очакват несметни доходи**, както посочих още през 1985 г.

Технологическият преврат

Кой ресурс ще бъде най-дефицитен и най-ценен в настъпващата ера? Двама анализатори (Ерик Бринджолфсън и Анджо Макафи) я нарекоха „Втората машинна ера“, в която тон ще дава развитието на цифровите технологии и свързаните с тях икономически промени и не обикновените труд и капитал, а хората, които могат да генерират напредничави идеи и иновации.

Такива хора винаги са се ценели в икономиката и често са получавали прилични печалби от внедряването на своите идеи. Налагало им се е обаче да делят доходите си с труда и с капитала, които са извели продукта на пазара. Цифровите технологии превръщат обикновения труд и капитал в евтина стока, поради което все по-голям дял от печалбите от идеи ще получават тези, които са ги открили, внедрили и развили. **Хората с идеи, а не редовите работници и инвеститори ще станат най-дефицитният ресурс. Проблемът е кой ще го „консумира“?**

Базовият модел, с който икономистите обясняват въздействието на технологиите, разглежда този фактор като обикновен мултипликатор, повишаващ равномерно производителността. До неотдавна този модел създаваше представата, че приливът на технологичния прогрес издига всички „кораби“ еднакво, повишава производителността на всички работници, както и оценката на техния труд.

Един малко по-сложен и реалистичен модел обаче позволява да се допусне, че тех-

нологиите не въздействат еднакво върху всички средства за производство, а дават преимущество на едни пред други. Например техническите нововъведения, основаващи се на нивото на професионализма, са по-благоприятни за по-квалифицираните работници, а капиталът получава преимущество от техническите изменения, зависещи от него. Тези два типа технически нововъведения бяха важни в миналото, но сега един трети тип, който ще назовем технически нововъведения, внесени от „суперзвездите“ на иновациите, извършва преврат в глобалната икономика, но тъй като тя си остава капиталистическа, за тях важат същите закони на пазара (на търсенето и предлагането), които застрашават печалбарството. •

(слева)

ДИАГНОЗА

БСП: позорно минало, никакво бъдеще

Всяка партия се състои от лидерска върхушка, кръг карьеристи около нея, пояс активисти, които се бхтят с рутинната работа и периферия симпатизанти. Партията се стреми да излъже електоралната маса извън симпатизантите, да мобилизира самите симпатизанти по време на избори или при нужда от „масови“ улични изяви, да мотивира активистите, да нахрани карьеристите и да прибегне основната печалба за лидерите. В голяма партия съществуват фракции в лидерската върхушка, борят се за повече контрол над партията, за избора на спонсорите, за разпределението на приходите. Всяка партия развива свои лозунги, съчинява програми, блести с идеология, но действа винаги както останалите – да докопа финансова копаня, била държавна, била частна. В опозиция партиите са много принципни, много загрижени за народа, много критични към мерзостите на ежедневието, много компетентни по всеки проблем на обществото. Във властта изведнъж стават компромисни, пак загрижени, но обременени от „наследството от предишното управление“, затова приканват народа към

търпение и жертви. Критичността им се насочва към опозицията и независещи от тях фактори. Привлечените за управленци „специалисти“ се дънят на всяка крачка, на всяка своя дума. Но това е на повърхността. Много неща на сянка партийните върхушки опоскват ресурсите на страната, лобират за клиентите си, уреждат карьеристите и активистите, но според старшинство в партийната пирамида. Симпатизантите пият студена вода и се карат със съседите си по форуми и кръчми.

Това е общата схема за всяка партия.

Специално БСП изглежда вече е изчерпана платформа за обогатяване и печелене на контролни позиции. Режимът на държавен капитализъм при еднопартийното властване на БКП бе „разграден“ – по инициатива на част от партийната върхушка, а не поради народно въстание. От една страна, народът млече заради огромния полицейски апарат на марксистката държава. От друга – макар и с по-ниско жизнено равнище от Запада, от 1960-те почти до края си държавният капитализъм беше създал достатъчно поносими условия за жи-

вот. При все неефективната командно-административна икономика, населението не бе около прага на истинската бедност, както е сега. Един от начините за „поправяне“ на грешките на чиновническото планиране бяха кражбите – произведен излишък бетон отиваше за леене на плочи на къщи по селата, вместо да бъде стоварен в канавка или на бунцише. Силна бе илюзията, че нещата все пак се подобряват година след година.

Само ръководството на БКП виждаше, че се приближава пропастта на големия провал и тогава би било възможно въстание, и то довяно от другите „социалистически“ страни, включително и СССР. Държавният капитализъм без периодични разстрели на крадци не според чина си функционери се разлагаше. Затова задействаха плана „перестройка“, превръщането на партократията в „нормални“ капиталисти, едновременно с това въвеждане на „многopартийен плурализъм“ и посяване на нова илюзия, че „Всеки сам може да постигне своето светло бъдеще“ – усърдно работейки с лакти.

Онази част от върхушката на БСП, която имаше ам-

биции да продължи да бъде „национален елит“ в нови условия, пребори другата част, която пък бе сигурна в своите позиции в държавната машина и бе задоволена – на тях не им бе нужна никаква промяна, само би ги оцетила.

Три точки на напрежения правят БСП неудобна платформа за тарторите ѝ.

Разминаването между декларации за социална справедливост и богатствата на партийците – функционерите на БКП не афишираха колко са заможни, спазваха публичната „тайна“ за „единството“ си с пролетариата и кооперативното селячество.

Лидерите на БСП се изпокараха – по-богатите и успешни играчи на пазара желаят оттегляне, стига са били лобисти, искат да са поръчителни. По-смотаните и консервативните нямат едностранни за кого именно да лобират – дали за предишните покровители от Изток, дали за новите от Запад.

Електоратът на БСП измира. Няма и толкова попълнения в контингентна активисти, които да вършат черната работа и да се задоволяват с обещания за кариера и троху от лидерската тра-

пеза. Има по-успешни популисти и демагози, които обират амбициозните и напористото безсъвестните.

БСП е потъващ кораб и екипажът му гледа да се спаси, оставяйки механиците в машинното отделение и пътниците в неведение, пък и пътниците просто измират от старост.

Милионерите нито искат да се борят за социална справедливост, нито звучат убедително, когато се преструват, че го правят.

Забогателите лобисти също не искат повече да се гърчат в парламентарната зала, иска им се да дават задачи на други лобисти.

Голяма радост ще настъпи, когато БСП падне под минимума за влизане в парламента. От възторг ще квичат „десните“, различни от „левите“ колкото позитив се различава от негатива, двете ръчички на една и съща потисническа система. Печалбата от закриването на БСП ще е в удобството на олигархичната класа да пусне в действие нов цех от фабриката за лъжи – че без „комунистите“ вече всичко ще почне да се оправя, трябва само... търпение. Още 25 години. •

Шаркан

ОТ НАШИТЕ ЧИТАТЕЛИ

Приливи и отливи в анархисткото движение

» » продължава от страница 1

арести и изпращания на най-активните другари в новосъздадените лагери. В първите 2-3 години по нашия край, Санданско и Петричко – селата Капатово, Враня, Хърсово, Петрово, Пеперица, Яново и някои други, младежта бе изцяло анархистка. Неколцина нови деветосептемврийски болшевики не смееха да излизат на открито. Този наплив завлече и Петричката и Светиврачката гимназии. В Петричката, от около 800 ученици и ученички нашата организационна група се движеше между 50-100 души – над 12% от хората се именуваша анархисти, а имаше и много голям брой симпатизанти – наричахме ги „кандидат-анархисти“.

Оредяването в нашите организации ставаше постепенно след 1946 година. С идването на еднопартийната диктатура на власт, болшевиките налагаха всекидневни най-различни санкции срещу нас и нашето несигурно бъдеще. Главно с постоянно организирано вечерно „крещене“ – заплашване под прозорците от ремсисти и полицейски агенти. Ограничения на свободното пътуване, „открити листове“ за следване в университетите, специални „атестации“ за политическа благонадеждност и мно-

го други. Страхът и несигурността предизвикаха организационен смут, безсилие и общ упадък в нашите активни организации, до идването на най-черната дата – погромът над анархисткото движение от 16 декември 1948 година. Ден, в който всички най-активни организационни другари бяхме заловени като в капан – изпитана тактика, практикувана преди четвърт век от чекистките убийци на Сталин в Съветския съюз. По този най-позорен начин бе обезглавено и умъртвено едно от най-силните тогава активни анархистки движения в света. След един месец нечовешки изпитания, при своето завръщане „като от оня свят“ в моето мило борческо село, намерих мъртва тишина и страх у всички близки, далечни и бивши другари анархисти – само 3-4 се осмелиха да ми кажат поне едно „Добре дошъл“. Това не се промени и след насилственото включване на селяните в ТКЗС. При такива мизерни обстоятелства на изолационност и закрепостеност (нямах право да излизам от селото) на 18-годишна възраст изкарах 2 години и 2 месеца до моето бягство през границата в Гърция. След още един месец следствия, този път без физически тормоз, от гръцките и американските разузнавателни служби, ни препратиха в лагера за ек-

педиране Лаврион – около 10-13-ти април 1951 г. В лагера нашата анархистка група бяхме 5-6 другари с няколко приятелски земеделци и се хранихме общо, някои от нас работиха по строежи, а аз станях от кандидат-студент ваксаджия и всяка събота боядисвах ръбовете на тротоарите пред магазинчетата в града. По този начин успяхме да се спасим от гладуването и от постоянната вяра и червясала бакла в лагера. Веднага се свързахме с Парижката организация, с идеята да отидем там. Положението ни пред гръцките власти обаче стана доста несигурно и трябваше да заминем за където имаше транспорт – т. е. нужда от евтина робска ръка.

След близо месец и половина на тежко пътуване в стар немски военен параход, натъпкани както сардини, в 4:30 сутринта на 14 август 1951 г. пристигнахме в Уелингтън, столицата на Нова Зеландия. Той е световно известен като най-ветровитият и дъждовен град, но няма да забравя първите наши впечатления и думи „истински рай“. Нямам намерение да описвам красотата на Нова Зеландия, която е добре позната, нито свободололюбивата природа на народа и неговата спонтанна обща борба против разрушителните оръжия на големите държави терористи.

Целта ми е, както казах в самото начало, да посоча как аз виждам и разглеждам приливите и отливите в нашето движение в родния ми край и изобщо по света. „Да си направим малка самокритика“, както беше модерно да се казва по времето на болшевиките! Как и защо се случват и как можем да избегнем този хроничен „процес“, който ни обезвредява както сила и ограничава ефективността и способността ни за идеята Социална революция?

В самото начало, в нашата група в Нова Зеландия почти всички бяхме младежи, около 10-12 другари, почти всички от нашия край и Северна България. Установихме се главно в околността на Уелингтън. Още в революционно настроение за борба, веднага се свързахме с Парижката организация и редколегиата на списание „Наш Път“ – Хаджията. В началото организационното влияние бе много силно и плодотворно за нашата група, която се ползваше с респект и голямо уважение от страна на останалите емигранти, които страдаха политически и нямаха тази организирана сила – източник на организационна енергия. По-късно обаче личните гъзги в Парижката организация „Кой да води бащина дружина?“ между най-известните стари другари, последвани и от други, почти

разрушиха устоите ѝ и създадоха множество враждебни организационни, с различни имена и издания. Този безотговорен провал повлия много зле на нашата групичка, вече сама започнала да се разлага. Приятелите от Северна България още в началото се отдръпнаха, загубиха интерес, даже 3-4 от тях се сружиха с фашистите. След няколко години преследване на лични и семейни интереси и редица други проблеми, организационният живот на малката ни група спря завинаги. Единствено аз останах активен, главно с организационно кореспондиране и финансова помощ, доколкото ми бе възможно, за организационните нужди – списание и други. По това време в Парижката организация бяха малко, но много активни другари. Директно кореспондирах със секретаря Антон Николов, приятел от Петричката гимназия през 1944 година (той беше в 8 клас, а аз – в 4-ти), индиректно с Георги Константинов и Тренчо Марулевски. След 1989 година, с установяването на ФАБ и „Свободна Мисъл“ в България, аз започнах своята организационна работа чрез кореспонденция и финансова помощ директно със Сашо Наков, наименуван от мой добър приятел „светец на българския анархизъм“.

» » продължава на страница 9

Вагетите документи, ще ви лекуваме!

Министерството на здравеопазването е гейзер от невероятни идеи за опазването на нацията от болести и други инфекциозни злини, например корупцията около и в т. нар. Здравна каса. Няма да ни стигне вестникът само да изредим приумиците на челния прогресивен реформатор от посоченото ведомство. Затова коментираме само последния бисер от дългия накуп предишни – с опасението, че герданът „перли“ ще се проточи във времето, като за мнозина настоящи и скоробъдещи пациенти ще изиграе ролята на примка за бесене.

Бляскавата идея е идентификация в болница, лекарски кабинет и аптека чрез пръстов отпечатък. С усилие преглъщаме напирещите заявления по този отделен щрих на свръхценното хрумване на прогресивните реформатори, защото не то е важното. Основното меню не се изчерпва с тази черешка, доста червива, увенчала поднасяната на редовите граждани торта от изпражнения. Главното е, че се планира единна система за лични данни на поданиците на държавата. Всякакви данни, за каквито се сетите – данъчни задължения, здравни и пенси-

те **НЯМАТ** за цел лечение, а единствено **ПО-ЗДРАВ** чатал на **ВРАТА** на **ГРАЖДАНИТЕ**

онни осигуровки, административни и криминални нарушения, активност в интернет ресурси, интереси, работа, образование, кадри от охранителни видеокamera – наистина какво ли не.

Тази база данни, фактически персонално досие за всеки гражданин, ще бъде държавна собственост. Държавата ще се разпорежда както намери за добре с всички сведения – от банкови сметки до интимни подробности. Подобна информационна сила не е имала и Държавна сигурност от цару-

ването на БКП, да не говорим за предишните служби, вилнели по тези земи.

Всеки ще може да бъде манипулиран, омаскарен, заплашван или подкупван, баламосван, оставян без друг изход, освен изгодния за администраторите на базата данни. Най-лошото от антиутопите в литературата не е на път да се сбъдне, то се сбъдва – след като доносниците и надзирателите от миналото и настоящето са получили добра защита от разобличаване, а управляващата клас-

са – достатъчно средства, за да си позволи да остане извън системата на тотален – било и „с кагифени ръкавици“ – контрол, понеже вече се е замознала достатъчно, за да ползва услугите на частни медицински заведения.

Разбира се, като „тролим“ тази пресветла инициатива в епичната борба на правителството с корупцията, разхищението и лошото управление на средства, това не значи, че сме за системата каквато е. Не вярваме също, че съществува нищожен промил вероятност тази мярка да „подобри“ положението в здравеопазването, от каквото имат нужда стотици хиляди сънародници, чийто живот буквално зависи от състоянието на въпросното здравеопазване. Не сме карикатурните представи на напмпаната с лъжи за нас масова публика, не „хейтваме“ всичко наред, та да се възцари „анархия“ така, както я представят нашите идейни противници и обикновени малоумници, дето ги мързи една статия от Уикипедия да отворят. Просто си даваме сметка, че този „важен етап от развитието на дяснолибералната реформа“ е по-лош дори от системата на здравеопаз-

ване преди 25 години, когато на власт беше държавният капитализъм на БКП. Според нас медицинските грижи се ползват всекиму според потребностите, независимо колко „ценен“ и „обществено значим“ го преценяват бюрократите с бели престилки, колко е платежоспособен и изобщо „достоеен да бъде лекуван“. Ресурси при капитализма се пилеят за какви ли не глупости, но за здравето на народа се отпускат трохи. А от отпуснатите трохи се харчат за безумни проекти, които нямат за цел лечение и профилактика, а единствено по-здрав чатал на врата на гражданите – така че да нямат друг избор, освен лоялност към държавата. Иначе просто ще страдат и ще умират, когато тя реши, че са ненужен за бизнеса и политиката „материал“ или проблем такъв, склонен към неподчинение и бунтове – все тая. Контролът чрез достъп до здравни услуги обаче е само част от общата система на поставяне на гражданите в зависимост от държавата. Тя ще се разраства, докато ѝ позволяваме.

Докато в един момент нищичко няма да зависи от нас. •

Шаркан

ОТ НАШИТЕ ЧИТАТЕЛИ

Приливи и отливи в анархисткото движение

» » продължава от страница 8

Пак на болния въпрос – защо стават горните *приливи* и *хронични организационни отливи* на непостоянство и разделение, наследство още от Кропоткиново време, от 19 век насам? Къде са нашите фундаментални принципи на солидарност, взаимопомощ и разбирателство?

Заклучение: Поука, Възход или Провал?

Благодарение на двете сестри йерархии – черковната и държавната, контролът на елита много умело е създал солидна база от най-различни държавни и духовни институции, с хиляди закони, за затпяване и робска зависимост. Всичко и всички сме впрегнати директно и индиректно да служим – да работим за тях. Властващият елит е добре въоръжен с планини от опит и средства, остава само да използват съветите на Юлий Цезар „дай на народа хляб и зрелища, после разделяй и владей“. Всичко е в техни ръце – науката, технологиите, средствата за производство и медиите. Останалите сме в материална и духовна зависимост. Това парализира всякакви организирано социално действие за освобождение, предвид страха, че ще се изгуби службата-работа, а от

там и насъщният – хляба на семейството.

Младежта е най-голямата опасност за управляващия елит, защото е още независима от горните грижи и семейни отговорности, напълно самостоятелна и свободна за революционни действия. На всички политически течения е известно, че без младежка всеотдайност и борба никаква революция не е възможна. Затова всички сили на партии и организации са насочени към тях, да я овладеят и използват. В нормални времена властващият елит успява да ги манипулира и купи, хвърля милиарди за пропаганда по медиите, реклами за всевъзможни организирани културни и спортни зрелища, създава мания в младежта за бъдещи героїства и свръхбогатства. Както казах по-горе, особено в бурни времена тя е съвсем анархически настроена, готова да се жертва за истинската свобода, но живее и се развива в истински държавен концентрационен лагер. Ние сме богати с най-хуманните идеи и принципи, но елитът притежава най-големите ресурси на обществото – под формата на пари и власт – и пълен контрол на пропагандните оръжия. Нямаме много време – ако искаме да спечелим младежта, трябва да се поучим от нашите минали организационни грешки от Парижката комуна

насам и да не разчитаме в бездействие само на принципите на нашите идеолози от 19-ти век, а да използваме светкавичния прогрес, завладял младежта, и да намерим нов начин на пропаганда със съвременните оръжия на прякото действие!

Ние критикуваме хилядолетното църковно разделение и болшевишкото сектантство, но също страдаме по отношение на организационното единство, и то от ден първи, още при Кропоткин. През Руската и особено през Испанската революция, една от главните причини за неуспеха е безотговорното участие в правителството. С този акт развързахме ръцете на болшевиките най-свободно и безотговорно да унищожават нашите свободни колективи и синдикати. Постоянно говорим в нашите организации да се поучим от тези скъпо стрували ни грешки, но напразно! В България след Първата и Втората световна война отново ги повтаряме, да не говорим за сгромолясането на Парижката организация и пъкленото отражение по всички организации включително в България!

Цял живот, 70 години питам: защо?

Стигнал съм до собствено заключение, че в анархистките

организации по света проблемът е общ. Интелигенцията, академици и учени опознават добре анархистичните идеи и принципи. Едни от тях достигат до идеите по естествен път, усвояват ги и ги допълват в някои случаи с революционна страст. Други, особено в по-бурни времена, когато анархизмът е „на мода“, идват по инерция да опитат нещо ново с някакви индивидуални мераци, че са постигнали нещо съществено, по-мъчно постижимо от множеството „обикновени“ анархисти в организацията. Тази група другари, в повечето случаи индивидуалистка, а не сериозно революционна интелектуална група, научава също така анархизма във всичките му форми със „зазубряне наизуст“. Действа опортюнистски, като узурпира организационната работа, не със страст към нуждите на организацията, а с лидерска мания и цел да ѝ повлияе и да я завладее отвътре. Накрая „от всяка глава дим излиза“, дръзките в стълкновения и ненужни дебати взимат връх, „кой прав, кой крив, един Господ знае“, започва „шапкарството“ (по думите на приятел от Парижката организация), вдигане на шапки и чукове, напускане на *организацията*, което, ако се не лъжа, още продължава, както в родния край, така и тук в Нова Зеландия. Освен този стар хроничен проблем,

към края на 20 век започна индивидуален наплив – нахлуване в нашите организации на хора не анархисти, но парадирани, че са своего рода нов, моден анархизъм, с имена колкото си искаш, подобно на църковните секти! През 1995 година, ако се не лъжа, заявих в реферат пред една анархистка конференция в Уелингтън, че анархокомунизмът е като монолитна гранитна скала и не се превзема и чупи на „идеички“ парчета. Както самата природа, и той е единствен и най-голям световен резервоар на енергия, обединява като съкровищница всички природни и хуманитарни социални идеи – колективистки, синдикалистки, феминистки, екологични и др. Доказах в реферата си, доколкото можем, че „съединението е сила“, анатомичната структура на самия човешки организъм е анархокомунистическа, подобни са всички процеси в живата природа, но никога не ме чу и разбра, и скоро се разделиха на слаби незначителни групички! Както природата, така и самият анархокомунизъм, днес повече от всякога боледуват и са застрашени главно от елитарното безотговорно безумие за пари, власт и слава. Нащрек другари, наш дъг е да браним нашия единствен хуманен идеал, анархокомунизма! •

Златко Златков,
Нова Зеландия

127 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА РЕВОЛЮЦИОНЕРА АНАРХИСТ

Махно и майката на рега

На 26 октомври се навършват 127 години от рождението на Нестор Махно. По този повод публикуваме откъс от изследването на известния с противоречивите си политически убеждения руски писател и историк Александър Шубин „Анархията майка на рега“.

... В края на септември 1919 г. положението на махновци е критично. Превъзхождащите сили на белогвардейците на генерал Деникин преследват отряда из цяла Украйна и ги натикват в района на град Уман – крепост на петлюровците. Населението не подкрепя махновци, те са чужди в тези места. Силно ги бави обзъм с ранените другари. При тази ситуация Махно постига съглашение с Петлюра, който също воюва срещу Деникин. Махновци оставят ранените на „съюзника“, след което предприемат фронтална атака срещу преследвачите си. Три полка от Доброволческата армия на Деникин са разбити, почти целият личен състав – посечен със саби в битката. Един от оцелелите белогвардейски офицери пише в личния си дневник: „Никои от нас не знаеше, че в онзи момент

старата велика Русия изгуби цялата война“.

Махновската армия преминава през тила на деникинци и поема обратно в три колони към района на Гуляй-Поле. По пътя към нея се присъединяват селяни и изостанали при предишното отстъпление въстаници. Пристигат вече въоръжени дезертъори, мобилизирани в Бялата армия селски ратаи.

... До 14 октомври превземат градовете Мелитопол, Бердянск и Мариупол. Белогвардейците опитват евакуация с параходи, но махновската артилерия ги потопява. Застрашен е щабот на самия главнокомандващ Деникин в град Таганрог. Планираното настъпление на Доброволческата армия към Москва е напълно провалено. В мемоарите си Деникин (по ирония на съдбата, заедно с Махно по едно и също време са емигранти в Париж, където е записана голяма част от генералските спомени) признава, че махновското въстание, подценено от ръководителите на Доброволческата армия, разсипва цялата настъпателна и тилова структура и отслабва фронта в решаващия момент. От

настъпващите срещу болшевиките части са отзовани елитните погрозделения на генералите Шкуро и Май-Маевски, за да овладеят положението в тила. Белогвардейците с мъка успяват да си върнат Мариупол, след което затъват в новия фронт – срещу „голтаците селяци“, непознаващи военното изкуство така, както са го учили царските офицери.

Есенният рейд на Махно през Украйна е най-голямата вълна класов терор от страна на махновци. „Помешници, кулаци, бирници, полицаи, попове, кметове, укрили се офицери – всички гинат по пътя на махновци“ – не без гордост пише Аршинов. Мотив за наказателните си действия махновци черпят от настроенията на местните селяни – когото те обвиняват в потисничество и други деяния, махновци разстрелват. Ако някой от местните се застъпи за осъдения „представител на господарската класа“, пощадяват го, но рядко някой заставал в защита на изедниците. Всеволод Волин става свидетел на такъв трибунал над селския поп, който провокирал избиване на свои съсе-

ляни от белогвардейци – никой от местните не пожелал да каже оневиняваща дума за свещеника. „Навсякъде, откъдето минавахме, унищожаваме големи количества едри земевладелци и кулаци. Този факт достатъчно опровергава лъжливата пропаганда на болшевиките, че махновското движение било кулашкото“ – пише Волин.

Понякога заможните селяни, използвали ратайски труд и поради това обявени за експлоататори, се оказват жертви на радикалните идеологеми, според които снизхождението към кулаците било признак на контрареволуция. Характерният за всяка селска война терор срещу експлоататорите за идеолозите на махновци е само свидетелство за последователна борба с мрачното минало.

... Съвзели се от първия удар, деникинци превземат отново градовете по Днепър и се готвят да смажат Гуляй-Поле. Срещу въстаниците са хвърлени общо 60 хиляди войници. Махно обаче не се окова да ги чака, подготвил е изненада.

Полковник Дубего, началник щаба на четвърта диви-

зия, действала против Махно:

„Операциите срещу Махно бяха изключително трудни. Противникът много добре използваше конницата, често съвсем неуловима, изненадващо нападаше обозите ни. Изобщо, махновските „войски“ се различават от болшевишките по значително по-голямата храброст и боеспособност“.

Свидетелство на очевидец: „В град Екатеринослав 25 октомври се падна пазарен ден. Откъм степите пристигнаха много каруци, натоварени със зеленчуци, особено зеле. Уж за проган, пък към четири следобед в горната част на пазара затрещяха картучници – криели ги под зелето, а „търговците“ се оказаха махновци. Деникинци изобщо не очакваха удар от това направление... Бунтовниците останаха в града осем дни. Седмица населението се наслаждаваше на спокойствие, почина си от непрестанния страх, който изпитваше под белогвардейците. Нито един грабеж, нито едно убийство, освен разстрела на пленените офицери, не се случи през цялото това време“.

НЕСТОР МАХНО

Главата на Махно отново е оценена, този път от болшевиките. Червената армия и партизанските отряди на Махновщината се сблъскват безпощадно.

Троцки предпочита реакцията пред Махно. Царският генерал Врангел реорганизира Белите армии, които нахлуват в Украйна. Болшевиките са разбити.

В Москва, Ленин подготвя евакуацията.

продължава от миналия брой

Болшевиките предлагат съюз на Махно. Махновци печелят решителна победа срещу Врангел, което позволява на Червената армия да се окопите и да го победи.

Незабавно Троцки започва офанзива срещу Махно с половината от тримилонната Червена армия. След измяната мнозина командири на Махновци са заловени и разстреляни. Населението е тероризирано.

»»»»

Не са отнели очите ни

Този човек нещо преизграваше. Ивайло харесваше кожени якета и дълги сиви коси – все пак беше редовен посетител на рок-бара. Когато сбърка да се настани до застаряващия рокер и успя да погледне лицето му обаче, остана неприятно изненадан – кой идиот ходи със слънчеви очила в бар?!

Чичката му хвърли поглед иззад очилата си, вдигна на здравица с едно звучно „Хейл“ и отпи. Ивайло също отпи – не обичаше да разочарова хората.

– Мейдън или Металика? – попита чичката, колкото да завърже разговор.

Мейдън, разбира се. Ивайло ценеше повече старите гинозаври, а за тези определено имаше предпочитания – откакто започна да разбира текстовете на песните, започна и да търси смисъл в тях.

– Знаеш ли, навремето ги купувахме на черно, парите отиваха в ченгетата, но се чувствахме свободни. Днес ги слушате без пари, но не ви пука за свободата. Ирония, а?!

Ивайло успя само да схмъка, смутен от приказливостта на непознатия. Не ги обичаше такива – не само преизграват, ами и акъл обичат да дават.

Различното и важното минават като една от многото новини, размиват се в огромния поток от безсмислици

Но мълчанието му вървеше човече до него.

– Не се обиждай, малкия, че съм те хванал за слушател.

Знаеш ли колко трудно се намират добри слушатели днес? Всеки бърза да си каже своето, а то е все същото – пов-

тарят като папагали папагалите от телевизията... Но хората, те не са виновни. Времето е такова... Ето, сега ти сигурно си цъкаш на телефона и не ми обръщаш внимание. Слушаш същата музика, гледаш същите предавания, четеш същите новини – същите като вчера, същите като другите хора. И се имаш за информизиран.

Това вече дойде на Ивайло в повече. Той наистина извади телефона си и отвори нещо в Интернет, колкото да не слуша гървения философ. Понечи да сложи и слушалките, но се отказа – нали плащаше да слуша хубава музика, няма да остави на някакъв гървенияк да му разваля кефа. А гървениякът бавно продължи.

– Днес ни залива информация. Затова си мислим, че знаем. Но всичко идва от едни и същи източници, минава през едни и същи филтри. Онези, които контролират медиите, контролират разговорите ни. Контролират дори споровете, защото определят самата тема на спора. Информацията е невероятно достъпна. Но контролът върху нея е контрол върху времето ни. Дори да не я търсим,

информацията ни залива, без да можем да я спрем. Различното, разумното и важното минават като една от многото новини, размиват се в огромния поток от безсмислици.

Ивайло остави телефона и заби поглед в надписа на барплота „Време е за нещо специално“. Тонколоната гъгниво го убеждаваше, че *Nothing else matters*. Имаше нещо много гразнещо в цялата сцена, сякаш всичко наоколо се опитваше да му дава тон в живота.

– Няма да ти досаждам повече, момче. Ето, допих си бирата и е време да си ходя. Но запомни от мен: не могат всичко да контролират. Могат да ни затрупат с боклук, но не могат да говорят с нас. Така, както си говорим с теб. Истинско доверие се печели само очи в очи. Сам себе си трябва да заложиш, трябва да погледнат в очите ти, за да ти повярват момче. Но очите още не са ни отнели. Все още не са...

Чичката не почака за отговор. Навдигна се от стола, взе бастунчето, погряно до него, и почуквайки полека тръгна към изхода. •

Златко

Махно воюва чак до 1921 г.

Покрит с рани, последните му хора го евакуират на носилка. Той намира убежище в Париж.

Махно продължава да живее като работник в Рено, разяждан от болести и скръб. „Съветските“ тайни служби го обвиняват в антисемитски действия и погроми.

Махно им отговаря: „Сравнима ли е реалността с тези лъжи? Всички еврейски работници от Украйна, както и всички други украински работници знаят добре, че движението, което ръководих в продължение на години, беше истинско революционно движение на работници. То по никакъв начин не иска хората да се разделят на расова основа, а е за практическата организация на измамените от болшевиките експлоатирани и угнетени работници. Напротив, движението искаше да ги обедини в една революционна сила, способна да действа срещу техните потисници, особено срещу денкинци, които са дълбоко пропити от отровата на антисемитизма. Движението никога не е организирано срещу евреите и никога не ги е насърчавало. Освен това много еврейски работници бяха в авангарда на революционното махновско движение на Украйна.“

Тарановски, командир на еврейското отделение в Гуляй-Поле, по-късно ръководител на „Персоналният отдел“ на Махно.

Всички тези въстаници, еврейски работници, бяха по мое командване дълго време, а не дни или месеци. Всички те са свидетели как аз, генералният щаб и цялата армия се отнасяхме към антисемитизма и подклажданите от него погроми. Всякакви опити за погроми или плячкосване биваха смазвани в зародиш. Виновните винаги са били разстрелвани на място за техните престъпления“.

Махно умира от туберкулоза през 1934 г. на 45 годишна възраст. 500 души присъстват на кремацията му на 28 юли в Пер Лашез, останките му са събрани с тези на комунарите...

В пехотния полк на Гуляй-Поле например беше включена дружина, съставена изцяло от двеста еврейски работници. В него също имаше и една батарея от четири оръдия, чийто разчет, заедно с командира, бяха до един еврейци. В махновското движение имаше много еврейски работници, които по лични причини предпочитаха да се слепят със смесените революционни бойни единици. Те всички бяха свободни бойци, доброволци, които се бориха честно за общата кауза на работниците. Тези безименни бойци имаха свои представители в икономическите органи, занимаващи се с доставките за армията. Всичко това може да се провери в района на Гуляй-Поле, сред еврейските квартали и села.

СВАЛИ И ВИЖ

И на Източния нищо ново

За повечето хора днес ужасите на Първата и Втората световни войни са история. Оправданията за войните обаче не са. „Кръвта на гедите“ и днес ни зове да „защитим родната земя“, че – ако може – и „да си върнем заграбеното“. Около нас неспирно се водят „регионални конфликти“, които дават повод на всякакви „родолюбци“ да сочат с щикове в различни посоки.

В подобна обстановка, десетина години след Първата световна, е написан романът „На Западния фронт нищо ново“. Според самия автор, по това време войната и преживяванията на войниците вече не са актуални. Според овластените малко по-късно нацисти, след няколко години книгата няма да бъде четена. Ето че стотина години след издаването ѝ обаче пишем за нея – днес е толкова актуална, колкото и между двете световни войни.

Днес и у нас е пълно с младежи, жадни да защитят страната и народа си от външна заплаха. Такива са и героите на книгата – надъхани с па-

триотизъм доброволци, бързаци да воюват за отечеството в името на Бога. Ерих Мария Ремарк просто разказва историята им. Той не критикува патриотизма, милитаризма или еснафцината. Изобличението е в очите на главния герой. От „железен младеж“, изпълнен с мечти и вяра в бъдещето на нацията, за краткото време, прекарано на фронта, той се превръща в продукт и гориво на войната, в неизменна част от нея, заедно с войниците в отсрещните окопи. Смисълът на войната, мотивите на хората, които я подкрепят, постепенно избледняват, заедно с лишенията, страданията и жертвите, които войниците плащат. Единствената солидарност, която остава у тях, е солидарността между жертвите пред лицето на огромното чудодействие.

Съвременната война е различна – вече никой не лежи в окопи, – но нещастията, които носи, не са по-малко. Дори войниците на победилата страна се завръщат с рани по тялото и душата, а понякога и в ковчези. По всички

ко изглежда, че е въпрос за време „регионалните конфликти“, разпалвани от новите Велики сили, да се превърнат в пълномасщабна световна война, която ще мине и по нашите места.

Затова за днешните младежи, надъхани с измамите за цивилизационния избор, прогресивните ценности, интеграционните процеси и други подобни дивотии, разделящи хората на „наши“ и „чужди“, е добре да се запознаят с „На Западния фронт нищо ново“. Никой вече не чете книги, но едноименният филм от 1979 г. е достатъчен. Може би поне на някои от тях ще им стане ясно, че и на Източния фронт на Европа няма нищо ново. Че воюващите, от която и да било страна, са прекарани през съответната машина за калибриране и са хвърлени да изгорят в пещта на поредната война, обогатяваща собствените им главатари. Че виновникът за убийствата не стои на прицела на електронния мерник, а раздава медали за храброст от името на Родината. •

Заматко

ВЕЧЕ И В КНИЖАРНИЦА „НИСИМ“

Анархистка литература можете да намерите вече и в книжарница „Нисим“ на бул. Васил Левски 59 в София на обявените в каталога цени.

ПОЛЕЗНИ КНИГИ НА НИСКИ ЦЕНИ

КНИГИ:		
1. Основи на безвластието – Г. Хаджиев	3 лв	
2. Национално освобождение и безвластие – Г. Хаджиев	3 лв	
3. Вчерашни, днешни и утрешни проблеми – Г. Хаджиев	3 лв	
4. История на безвластническото движение в България – Г. Хаджиев	3 лв	
5. Моя път (спомени в два тома) – Г. Хаджиев	2x3 лв	
6. Феноменът Махно – П. Аршинов	3 лв	
7. Заблужденията на марксизма – Пиер Рамю	3 лв	
8. Събитието на века – анархистическа Испания – Г. Левал	3 лв	
9. Взаимопомощта – фактор на еволюцията – П. Кропоткин	3 лв	
10. Краят на държавата и капитала – Г. Константинов	5 лв	
11. С думи вместо с куршуми – Г. Константинов	7 лв	
12. Възможна ли беше съпротивата срещу ДС? – Г. Константинов	5 лв	
13. Национализъм и култура (в два тома) – Рудолф Рокер	10 лв	
14. Бакуниновата теория и практика на социалната революция – Г. Константинов	9 лв	
15. Михаил Бакунин – избрани страници за и от него	4 лв	
16. Барутни (по)мисли – Г. Константинов	7 лв	
17. Хляб и свобода – П. Кропоткин	6 лв	
18. Ставайте, робове – Г. Константинов	7 лв	
19. Досие на обект №1218 – Александър Наков	4 лв	
20. Спомени за израстването – Христо Колев ГОЛЕМИЯ	7 лв	
21. Адски калейдоскоп (в два тома) – Г. Константинов	2x7 лв	
22. Преобразуването на обществото или екоанархизмът – М. Букчин	7 лв	
23. Един проект за социална революция – ФАФ	4 лв	
24. Спомени – Стоян Цолов	7 лв	
25. Статии – Георги Божилов	10 лв	
26. Христо Ботев – Евгений Волков	7 лв	
27. Живот под черен небосвод – Георги Божилов	7 лв	
28. Напред и ако пътят води към Голгота! – Георги Константинов	7 лв	
29. Свободата, Санчо, е велико нещо! – Георги Константинов	7 лв	
30. Спомени за бъдещето – Желязко Петков	5 лв	
31. Достоен живот – Трифон Терзийски	4 лв	
32. Лични откровения – Георги Божилов	7 лв	
33. Емигрантски спомени – Георги Константинов	3x7 лв	
34. Горчива чаша – Стефанка Христова	8 лв	
35. За повече обич – Стефанка Христова	8 лв	
36. Предвестници на бурята – Петър Манджуков	15 лв	

БРОШУРИ:

1. Стопанисването на земята – Г. Хаджиев	2,50 лв
2. Проблемът за организацията на анархизма – Г. Хаджиев	2,50 лв
3. Що е анархизъм?	2,50 лв
4. Отговор на една върваща – С. Фор	2,50 лв
5. За общината	2,50 лв
6. Федерализъм и централизъм – Рудолф Рокер	2,50 лв
7. Крахът на руския държавен комунизъм – Рудолф Рокер	3 лв

Тези книги и нови заглавия можете да купите от антикварната книжарница на пл. „Славейков“ №7. Някои от тях могат да се намерят и в книжарницата на бул. Дондуков срещу Първа английска гимназия. Същите още могат да бъдат поръчани и изпратени от **Тодор Иванов – телефон за заявки и доставки 0896 613 727.**

АНАРХОКАЛЕНДАР

- На 01.10.1931 г. в гр. Хасково пог редакцията на Делчо Василев (Изгнес) излиза анархисткият литературен вестник „Идеи“.
- На 07.10.1900 г. в с. Горски извор, Хасковско е роден Митю Ганев Атанасов (Орманов), сформирал през 1921 г. първата анархистка чета в България (Първа хасковска анархистка чета) и втората Хасковска анархистка чета „Христо Ботев“.
- На 07.10.1971 г. в гр. Перник почина анархистът Димитър Василев Стоянов, прекарал дълги години във фашистките и болшевишките концлагери и затвори.
- На 09.10.1875 г. умира френският социалист-утопист Шарл Фурие.
- На 10.10.1989 г. е създаден Чехословашкият анархистки съюз (ЧАС), продължител на ЧАФ.
- На 11.10.1864 г. в Лондон е създаден Първият Интернационал.
- На 12.10.1996 г. в гр. София умира известният анархист Георги Хаджиев, емигрант във Франция, участник в Испанската революция 1936-1939 г., автор на много книги върху анархистките идеи.
- На 12.10.2003 г. в гр. Копривница почина анархистката Мария Лукова Желязкова, преминала през болшевишките концлагери „Ножарево“ и „Белене“.
- На 13.10.1909 г. е убит от иезуитите испанският педагог и безвластник Франциско Ферер – основателят на модерното училище в Барселона.
- На 15.10.1919 г. в гр. София пог редакцията на Петър Урумов излиза ученическото анархистско списание „Ученическа пробуда“.
- На 17.10.1897 г. в гр. Хасково е роден анархистът Жеко Георгиев.
- На 17.10.1901 г. в гр. Ловеч е роден известният анархосиндикалист Пано Василев.
- На 20.10.1934 г. в гр. София пог редакцията на Георги Жечев започва да излиза последната година на анархосиндикалисткия вестник „Мисъл и воля“.
- На 24.10.1897 г. е роден Петър Кангев Букурещкиев, четник в анархистката чета „Братя Бълхови“ и редактор на речника за свободно устройство на живота.
- На 25.10.1925 г. в с. Крайници, Дупнишко е роден анархистът Димитър Петров Биволев, прекарал дълги години в болшевишките затвори в Шумен, Ловеч и Плевен.
- На 26.10.1894 г. в с. Косарка, Габровско е роден анархистът Гено Пенев Даскалов, преминал през фашистките и болшевишките душегубки.

ера
радиопредаване за свободен живот
era.a-bg.net

**ЕВОЛЮЦИЯ,
РЕВОЛЮЦИЯ,
АНАРХИЯ –
предаване
за свободен
живот**

Екипът поднася „малки новини“ и представя света през очите на хората, които обичат свободата си и уважават нуждите на останалите. В предаването участват активисти от различни социално ориентирани организации на български младежи – студенти, анархисти, еколози, но тези, на които разчитаме, за да бъдем интересни и уникални, са слушателите. Всеки може да се свърже с екипа на предаването чрез скайп или чрез форума, а ние се стараем да не оставим неизразена позиция по време на живото предаване. Предаването се излъчва всеки четвъртък от 20:00 часа по местното радио на безвластниците. Когато няма живо предаване, на този адрес се въртят автоматични записи. Цялото съдържание на предаването излиза предварително на сайта, а ден-два след излъчването можете да чуete запис от него. •

Помощи за „Свободна мисъл“

1. Читател	10 лв
2. Александър Наков, Перник	10 лв
3. Христо Томунов, Павел баня	43 лв
4. Костагин Зяпков, Пазарджик	30 лв

БАНКОВА СМЕТКА В ЛЕВА (IBAN):

BG86 UBBS 8261 1010 0473 10

Т Б ОББ АД, КЛОН ПЕРНИК
ФАБ БЛАГОДАРИ ЗА ОКАЗАНАТА ПОДКРЕПА!

Вестник „Свободна мисъл“ не печели от реклами или обяви и не е спонсориран от никакви патриотични бизнесмени и затова не изплаща хонорари. Редакцията приема материали, написани грамотно на стандартни машинописни страници – 30 реда на страница, 55 знака на ред или набрани на компютър. Всеки автор носи отговорността за съобщените факти и твърдения!
Ръкописи не се рецензират и не се връщат!

сайт на ФАБ:

www.anarchy.bg

сайт на „Свободна мисъл“:

sm.a-bg.net

имейл на ФАБ:

fab@a-bg.org

телефон за връзка с ФАБ

0896 613 727

адрес на редакцията

София, ЖК Надежда, пощенски клон 1220, пощенска кутия 59

отговорен редактор

А. Ванчев

предпечатна подготовка

Свободна мисъл

АБОНАМЕНТ 2015

СВОБОДНА МИСЪЛ

Драги читатели, Абонаментът за вестник „Свободна мисъл“ МОЖЕ ДА СТАВА ДО 15-ТО ЧИСЛО НА ВСЕКИ МЕСЕЦ ВЪВ ВСИЧКИ пощенски клонове на страната. За 1 година – 6,00 лв; за 6 месеца – 3,00 лв; за 3 месеца – 1,50 лв. Цена на един брой – 0,50 ст.

Каталожен номер 649

